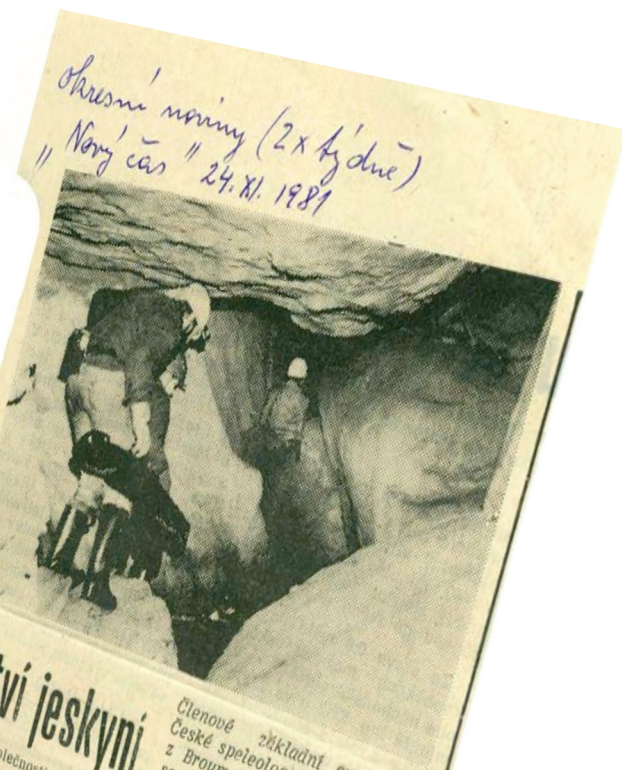

Česká speleologická společnost

40 let poctivé papírové podpory pilného prohledávání podzemí

Poodkrývají tajemství jeskyní

V roce 1976 se v Praze uskutečnila ustavující konference České speleologické společnosti, která stala významným mezníkem v její činnosti v českých zemích. Až do tohoto roku byli všichni nadšenci těžně přístupuji skrytá a obdávající tajemství jeskyní a pastochů u nás i v zahraničí a pro zemi a se stejnými cíli, ale často bez vzájemné informovanosti a spolupráce různé speleologické skupiny či spolky vznikaly, rozvíjely se i zanikaly již od počátku našeho století.

Hlavním impulsem k ustavení speleologické společnosti v roce 1973, který položil základy ke vzniku dobrovolné zájmové speleologické organizace Československa a později i jejího členství v mezinárodní organizaci IIR, bylo ustanovení Státní ústav metodické péče a ochrany přírody a krajiny pro racionální a centrální řízení plnění všech dnes již velmi náročných úkolů kladných

společnou společností na speleologický výzkum.

S uspokojením můžeme našim členům sdělit, že k datu 24. 8. 1979 se váže vznik základní organizace ČSS v Broumově. Pole působnosti má tato jediná základní organizace v našem okrese velmi široké. Oblast kvádrových pískovců v Broumovském výběžku a předních částech PLR ležela v přírodní oblasti, která byla v minulosti tak trochu stranou zájmu předních odborníků. Teprve zájmu ce RNDr. Jana Víteka, našeho přírodního geomorfologa, nám začínají přibližovat zatím málo známý svět skalních soutěsek, kaňonů, pilířů, věží, jeskyní, závrtů, škrapů atd. Broumovské stěny, Adršpaské oblasti skály, Ostaš a pískovcové oblasti mezi polskými obcemi Chelmsko – Mieroszów a Radków – Iżewo a nadále hlavními oblastmi budou i studie hlavními obcemi verovýchodních Čech základní organizace ČSS v Broumově. Pod vedením předsedy ZO s. Jiřího Koňáka a za podpory ONV v Broumově nám naši speleologové již odhodně brzy poodkrývají tajemství dosud skrytá v málo přístupných skalních terénech.

Členové základní organizace České speleologické společnosti se nechal charakterizovat tenismovské speleology v interiéru jeskyně pod Luciferem v Broumovských stěnách. Podrobněji o jejich činnosti píšeme na jiném místě této stránky.

Veronika Vlčková
červen 2019

Tato publikace je výhradně účelovým tiskem, určeným členům České speleologické společnosti, k příležitosti oslav 40-ti let věku spolku.

Obsah

- I. První historické dokumenty
- II. Významní členové ČSS
- III. Seznam publikací a periodik, vydaných pod hlavičkou ČSS
- IV. Publikační činnost členů ČSS, dostupná v knihovně či archivu ČSS
- V. Vývoj členstva ČSS v letech 1979 – 2018
- VI. Přehled všech základních organizací ČSS včetně již zaniklých
- VII. Soupis aktuálních ochranných známek ve vlastnictví ČSS

ISBN 978-80-87857-37-3

Vydala Česká speleologická společnost jako účelový tisk k příležitosti 40. výročí svého založení

1. vydání

I. První historické dokumenty

Tato úvodní část obsahuje obrazy historických dokumentů, spjatých se vznikem a začátky činnosti spolku. Jde o dokumenty, které byly nalezeny v sekretariátě spolku buď přímo v dokladech ČSS, či v jeho knihovně, nebo v archivu ČSS. Proto není vyloučeno, že někde lze najít další podobné vzácnosti, leč ke dni přípravy tisku tohoto výročního dokumentu nebyly sekretariátu k dispozici.

Nutno ovšem poznamenat i to, že stále ještě nejsou prohrabány všechny úplně nejspodnější papírové vrstvy geologického uspořádání archivu, takže je pravděpodobné, že při dalším jubileu spolku budou vytěženy na povrch stolu další historické zajímavosti.

II. Významní členové ČSS

Tato část je věnována významným členům ČSS, získavším nejrůznější typy ocenění (zpočátku bronzové, stříbrná a zlatá medaile, posléze Petrbokova medaile, resp. stříbrná Petrbokova medaile, po úpravě v r. 2008 čestná uznání, medaile za zásluhy ve speleologii).

Čestní členové jsou z titulu nejvyšší významnosti tohoto ocenění uvedeni zvlášť.

Na konci je pak připojen ještě seznam všech předsedů ČSS s uvedením vročení jejich aktivního předsednického působení.

Je však nezbytné podotknout, že až do r. 2005 je přehled oceněných členů značně neuspořádaný a jen nejistě jednoznačně spojitelný se záznamy v členské evidenci spolku. Z tohoto důvodu nebylo možno bez pochyb připojit k historickým seznamům, obsahujícím pouze příjmení, i křestní jména či datum vstupu do ČSS. Dále pak jsou na místě i jisté pochybnosti o seznamech z II. a III. sjezdu, neboť se z podkladů nepodařilo uspokojivě rozklíčovat, kdo co kdy dostal; oba seznam tedy uvedeny raději téměř totožné, a to proto, aby nebyl nikdo nijak ukrácen ve svých oceněních.

III. Seznam publikací a periodik, vydaných pod hlavičkou ČSS

Na tomto místě je uveden seznam publikací a periodik, které kdy Česká speleologická společnost vydala – buď pod vlastním jménem, nebo pod jménem nakladatelství Zlatý Kůň.

Je dobré připomenout, že hodně dokumentů vzniklo sice počinem členů ČSS, ale nákladem vlastním či pod jinou institucí – to bohužel není jednorázově zjistitelné. Týká se to jak publikací odborně zaměřených, tak např. výročních přehledů jednotlivých ZO ČSS apod.. Takové dokumenty lze dohledat v knihovně ČSS pouze nahlédnutím do kompletního knihovního katalogu.

Výjimečně je zde zmíněna publikace k 30. výročí ČSS z roku 2009, která byla řešena sice jako tisk ČSS, ale vydalo ji jiné vydavatelství mimo působnost ČSS. Nicméně záměr publikace je natolik spjat s ČSS, že i přesto byla do toho účelového přehledu zařazena.

IV. Publikační činnost členů ČSS, dostupná v knihovně či archivu ČSS

Tato část je věnována bibliofilům a studujícím – z dokončeného komplexního knihovního katalogu bylo možno vytahat citace publikací, mezi jejichž autory se nacházejí členové ČSS ať již současní či bývalí; zrovna tak z archivního, avšak ještě nedokončeného katalogu. Jediné, co zde může někomu scházet, jsou citace článků z periodik, ovšem to už opravdu není v silách zpracovatelky této účelové publikace, byť by i to bylo jistě velmi obsažné.

Snad jen upřesňující poznámka – zde uvedené kraťouchké citace pochopitelně nezahrnují samostatné evidence děl členů ČSS tak, jak si je podrobně se vším všudy vedou některé ZO ČSS samy – viz např. roční zprávy ZO ČSS 4-03 Labské pískovce, ZO ČSS 5-02 Albeřice a povícero dalších – stačí nahlédnout do čtyřletých zpráv o činnosti ČSS za celá volební období (minimálně poslední tři takové zprávy tyto seznamy zahrnují). Navíc takové dokumenty nejsou v knihovně ČSS v sídle spolku fyzicky dostupné – takže i proto se zde nemohou objevit (viz úvod této poznámky k celé kapitole).

V. Vývoj členstva ČSS v letech 1979 – 2018

Tato část je věnována těm zvědavým, kteří se zajímají o popularitu speleologie v Čechách – resp. České speleologické společnosti, vyjádřené stavem členstva po letech.

Zdrojem je evidence členů ČSS tak, jak podávají přihlášky, řádně platí či ruší (nebo jim zaniká) členství ve spolku. Do počítače byla data z přihlášek a z klubových evidencí převedena někdy kolem r. 2001, takže především staré záznamy mohou obsahovat nějaké chyby (scházející údaje o datu vstupu do spolku apod.). Nicméně ze statistického pohledu, tzn. vnímáme-li ČSS jako jeden celek, jsou tyto chyby nevýznamné a celkový obraz o vývoji členstva podstatným způsobem nenarušují.

Nejprve je celkový graf vývoje počtu členů – na něm je krásně vidět rychlý nárůst členstva v počátcích spolku, kdy se do něj „slétali“ dosud jen sporadicky organizovaní čeští jeskyňáři – jakmile se ustavila celostátní společná platforma, pochopitelně zájem rychle rostl. Pak je vidět trošku jistý „únavový zlom“, ovšem v posledních letech se stav členstva uspokojivě ustaluje kolem prakticky již běžné hodnoty cca 1100 členů; lze z tohoto pohledu věřit, že nenastanou-li nějaké extrémní okolnosti, ovlivňující zájem lidí o jeskyně, bude to takto vypadat i nadále.

Druhou rozsáhlou část tvoří tzv. „stromy života“ - zde jen v kulatých desetiletích (1979, 1989, 1999, 2009 a letošní 2019), zatímco na přiloženém CD už po všech jednotlivých letech. V těchto „stromech života“ je vždy graficky vyjádřen v každém roce počet dam či pánů v příslušném biologickém věku. Na papíře to tak nevynikne, ovšem v multimediální formě – animace snímků za sebou – vynikne naprosto přesvědčivě „přelévání“ nejtvrďší části členstva v rámci stárnutí jednotlivých členů – stabilní jádro běží zhruba od 25 let věku do 55. Také lze uvažovat o mladistvém nadšení z dob zakládání spolku, které s věkem neutuchlo, přičemž ti nejsilnější proběhli věkem 40 let ČSS až do současné doby, kde se již oni sami pyšní stříbrným vlasem a moudrem stařešinů.

Poslední graf ukazuje věkovou strukturu členstva – kumulativně jsou na sebe sekládány počty členů v určitém věku v každém roce – je zcela patrné, že nejvíce aktivního členstva je charakterizováno stářím zhruba 20 až 40 let.

VI. Přehled všech základních organizací ČSS včetně již zaniklých

Závěrem je pro úplnost připojen seznam všech základních organizací České speleologické společnosti (jazykem současného Občanského zákoníku pobočných spolků), které kdy vznikly. Některé opět zanikly z nejrůznějších příčin – postupná ztráta členstva, odklon od celospolkového náhledu na jeskyňářství aj. Zejména u těch nejstarších pak chybí v tuto chvíli podrobnější údaje o způsobu vzniku, či adrese – tyto údaje jsou dohledatelné opět někde v hlubinách spolkového archivu, ovšem s ohledem na praktickou současnou bezvýznamnost zde doplněny nejsou (zájemci ovšem mohou individuálně sdělit svůj zájem, poté bude pochopitelně učiněn pokus taková data dohledat).

VII. Soupis aktuálních ochranných známek ve vlastnictví ČSS

Závěrem je uveden aktuálně platných ochranných známek v kolektivním vlastnictví ČSS. Některé jsou aktivně užívané, některé jsou zajištěny z principu či s ohledem na možné jejich budoucí užití.